

Examensarbete/ Instrument och Steriltekniker, 315 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2020.

Författare: Csilla Varga

Antal sidor: 25

Titel: Kartläggning av stålborste användning på flera steriltekniska enheter i Sverige 2021

Handledare: Christina Bunne

Datum: 2021.11.04

Bakgrund: Den vanligaste vårdskadan i Sverige är vårdrelaterad infektion. Oftast är det kirurgiska ingrepp som innebär störst risk för att en person ska drabbas av VRI. För att förebygga vårdrelaterade infektioner i vården har sterilteknikernas medverkan stor betydelse. Det är sterilteknikerna som i vissa fall manuellt rengör kirurgiska instrument. Traditionen att använda stålborste som rengöringsverktyg på medicintekniska produkter i diskrummet och i packrummet finns fortfarande kvar. Stålborste användning skadar instrumentets skyddande yta och den kan medföra stora ekonomiska kostnader och riskera patientsäkerheten. Idag saknas det uppgifter om hur många steriltekniska enheter i Sverige som väljer att använda stålborstar och hur de används. Undersökningen kan hjälpa till med att skapa en bild av hur användningen av stålborste ser ut på steriltekniska enheter i Sverige 2021.

Syftet med examensarbetet är att ta reda på hur utbredd användningen av stålborste är.

Målet med undersökning är att ge en översikt samt statistik över användandet av stålborste som rengöringsverktyg på olika steriltekniska enheter i Sverige.

Metod: En undersökningsenkät skickades till de steriltekniska enheter som använder stålborste som rengöringsverktyg. Medarbetarna kunde frivilligt och anonymt svara på enkätfrågorna. Resultatet sammanfattades och redovisades i diagram.

Resultat: Utredningen visar på en omfattande förekomst av stålborste användning hos flera sterilverksamheter och stålborste är fortfarande ett populärt rengöringsredskap.

Ordlista:

LIA: Lärande i arbetet

VRI: Vårdrelaterad infektion

Innehållsförteckning

Sida

Titel	1
Sammanfattning	2
Ordlista	3
Innehållsförteckning	4
Bakgrund	5
Syfte och Mål	7
Metod	7
Resultat	8
Diskussion	10
Källförteckning	12
Bilagor	14
Bilaga 1 – Mejl till enhetscheferna.....	14
Bilaga 2 – Enkätundersökning om användandet av stålborste	15
Bilaga 3 - Bilder till enkätfråga nummer 12.....	25

Bakgrund

Den vanligaste vårdskadan i Sverige är vårdrelaterad infektion (VRI) som patienten kan få till följd av ett besök på sjukhus eller en vårdbehandling. (SKR, 2019, s. 7) Oftast är det kirurgiska ingrepp som är en av de största riskerna för att drabbas av VRI. (SoS, 2021, VRI) Vårdrelaterade infektioner har många allvarliga konsekvenser, förutom patientens lidande leder det bland annat till förlängda vårdtider som orsakar ökade kostnader och en ökad antibiotikaanvändning som kan driva på utvecklingen av antibiotikaresistenta bakterier. (Zimmerman, 2018, sida 35)

För att förebygga vårdrelaterade infektioner i vården har sterilteknikernas medverkan stor betydelse. Det är sterilteknikerna som rengör, desinfekterar, kontrollerar och steriliserar de medicintekniska och kirurgiska instrumenten på en sterilteknisk enhet. Verksamheten har tre olika lokaler: diskrummet där kontaminerat gods rengörs och desinfekteras, packrummet där de rena instrumenten kontrolleras, underhålls, packas och skickas för sterilisering i autoklaver och den tredje utrymmet är steriltförrådet där det sterila godset förvaras tills användning. (Handbok, 2019, sida 2)

När ett instrument inte blir rent efter en process i diskdesinfektorn skickas det direkt tillbaka till diskrummet där personalen först manuellt kan rengöra det och sen skickas instrumentet igen in i diskdesinfektorn. (Handbok, 2019, sida 9)

Manuell rengöring är den farligaste rengöringsmetoden som finns på steriltekniska enheten därför utförs det endast när inget annat är möjligt. Den görs enbart i den rena zonen, diskrummet, efter en riskbedömning på enheten. En arbetsbeskrivning bör finnas som talar om hur det ska gå till. Denna ska vara enligt instrumenttillverkarens rekommendationer samt följa gällande hygienrutiner och personalen ska alltid tillämpa basala hygienrutiner. (Handbok, 2019, sida 8-9)

Vid diskning är det viktigt att använda mjuka nylonborstar och inte stålborstar därför att man inte ska skada eller repa instrumenten och förstöra det skyddande lagret. (Huys, 2021, sida 140) I reporna kan mikroorganismerna sitta kvar och instrumenten blir inte rena, därmed blir de heller inte sterila efter en cykel i autoklaven. Instrumentytorna ska vara släta och man vill att de håller länge. (Bunne, 2020, 04:15) ”Stålborstar får absolut inte förekomma” i diskrummet och inte heller i packrummet, där det är rent och instrument får inte rengöras. (Bunne, 2020. 04:45; 02:00)

När kirurgiska instrument tillverkas används oftast stål som huvudmaterial och till detta tillsätts minst 12 % krom (Zimmerman, 2018, s.129) för att göra instrumentet rosttrögt. När kromet kommer i kontakt med syre sker det en kemisk reaktion. Syret drar till sig järnoxiden

ifrån underlaget och kromoxid stannar kvar på ytan, ansamlas och bildar ett tunt, skyddande, genomskinligt lager (Bild 1). (Coole och Marrs, 2020, 09:50, YouTube)

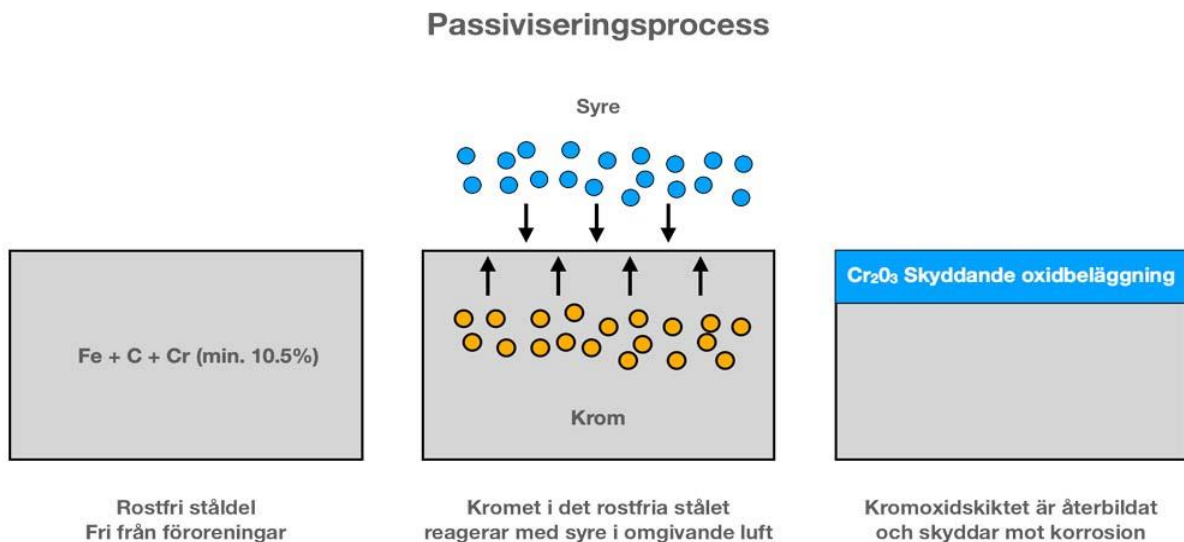

BILD 1. PASSIVERINGSPROCESS

När ytan på stålet blir skadad, läcker järnet ut och korrosion uppstår. (Coole och Marrs, 2020, 10:45, YouTube) Rosten smittar. Rostpartiklarna i en diskdesinfektor kan lägga sig på andra instrument och även i diskdesinfektorns kammare. Om rostiga instrument inte plockas bort i packrummet kan rost spridas till andra instrument även i autoklaven och eventuellt kan autoklavens kammare också bli utsatt för rostskada. (Söderberg, 2021, sida 17) Hanteras och skötes instrumentet på rätt sätt förstärks det passiva lagret. ”Ju äldre ett instrument är, desto starkare och tåligare blir det passiva lagret.” (Zimmerman, 2018, s. 129) Nya instrument är mer känsliga eftersom de inte har ett tjockt passivt lager än. (Instrument Reprocessing, 2017, s. 27)

Sterilteknikerutbildning har funnits i cirka 17 år (Handbok, 2019, s. 3) och många utbildade steriltekniker bidrar med sin kunskap och sitt arbete till utvecklingen av kvalitetssäkrade processer på flera steriltekniska verksamheter i Sverige. Den gamla sedvänjan att använda stålborste som rengöringsverktyg på kirurgiska instrument finns fortfarande kvar och med hjälp av undersökningen kan en kartläggning av hur användningen av stålborste ser ut på de steriltekniska enheterna i Sverige 2021.

Syfte och Mål

Det saknas uppgifter om hur utbrett stålborsteanvändandet är på steriltekniska enheterna i Sverige. Det är känt att vissa enheter använder stålborste som rengöringsverktyg men hur många verksamheter, varför och hur den används är ej känt.

Syftet med examensarbetet är att ta reda på hur utbredd användningen av stålborste är.

Målet med undersökning är att ge en översikt samt statistik över användandet av stålborste som rengöringsverktyg på olika steriltekniska enheter i Sverige. Resultatet av undersökningen kan eventuellt leda till att frågan i framtiden lyfts av bland annat Steriltekniska Föreningen, standardskapare och Socialstyrelsen.

Frågeställning: Hur ser användningen av stålborste ut på steriltekniska enheter i Sverige 2021?

Metod

Undersökning gjordes med hjälp av en online enkät som innehöll 16 blandade kryss- och flervalsfrågor samt en sista fråga där medarbetarna kunde kommentera med sin egen åsikt om stålborsteanvändandet. Eftersom frågorna mestadels handlade om hur stålborste används, skickades länkadressen endast till de steriltekniska enheter som har stålborste som rengöringsverktyg på sin enhet. För att skicka enkäten till rätt personer blev först 58 sterilenheter i Sverige kontaktade via mail och i det frågades om respektive enhet använder stålborstar som rengöringsverktyg. De olika mailadresserna till steriltekniska enheter tillhandahölls av en utbildningsansvarig på sterilteknikerutbildningen. De enhetschefer som svarade 'Ja, vi använder stålborste på vår enhet och vi är gärna med' fick sen en beskrivning av undersökningen och en länkadress till enkäten som de kunde vidarebefordra till sina medarbetare. Att svara på enkätfrågorna var frivilligt för medarbetarna. De svarande var helt anonyma. Det finns heller inga uppgifter på vilka enheter som har deltagit. Personalen hade fyra veckor på sig att fylla i enkäten. Efter att enkäten avslutats utvärderades svaren på varje fråga i cirkel- och stapeldiagram för att lätt kunna se och tolka resultatet.

Resultat

Utav de 58 sterilenheterna som kontaktades, svarade 13 chefer att de inte använder stålborste på sin enhet, 19 svarade att de använder stålborste och resten (26) svarade antingen inte eller hade inte möjlighet att delta. Totalt 71 stycken anställda från olika steriltekniska enheter (där stålborste finns tillgänglig att använda) i landet fyllde i enkäten.

Av de svarande var lite mer än hälften, 38 personer (53,5%) utbildade steriltekniker som tog sin sterilteknikerexamen mellan 2007 och 2021. Resten, 33 personer (46,5%) var inte utbildade steriltekniker. (*Fråga 14. och 15.*)

De flesta av de svarande, 62 personer (87,3%) använder stålborste som rengöringsverktyg på sitt jobb. De individer som svarade att de inte använder stålborste, 9 personer (12,7%), fick inte de frågor som handlar om användandet. (*Fråga 1.*)

21 personer använder stålborste i diskrummet, 10 i packrummet och de flesta, 31 personer, använder den i båda rummen. (*Fråga 2.*)

23 personer använder stålborste för att rengöra medicintekniska instrument från smuts. 15 använder det för att ta bort rost och 24 använder den för båda ändamålen. (*Fråga 3.*)

Anledningarna till användning är mycket varierade och deltagarna kunde på denna fråga välja flera svar. Av de 62 anställda som använder stålborste svarade de flesta, 37 personer (60%) att kollegorna har berättat och visat. På andra plats med 19 val kom anledningen att användandet är en gammal vana. 10 personer valde att det är enhetens riktlinje, 8 att det är tillverkarens rekommendation, 6 att de har lärt sig det på sterilteknikerutbildningen och 4 att det är ledningens anvisning. Många svarande (16 personer) har också kommenterat med olika andra anledningar som till exempel: fick instruktionen på en praktikplats. (*Fråga 4.*)

Medarbetarna använder stålborste framförallt (41 svar) på peangernas räfflade käfityta och andra instrument med räfflade ytor som till exempel nålförarens platta. Olika pincetter fick 28, boxlåset på saxarna, peanger och nålförare 20, diatermipincettens spets 18, olika ortopediska instrument som till exempel raspar, fräsar och borrar 7 och laparoskopisk hook 3 svar. (*Fråga 5.*)

De flesta, 41 personer (66%) har svarat att de använder stålborste ibland antingen vid smuts på instrumentet eller för att ta bort rost. 9 personer använder den vid varje tillfälle då smuts upptäcks, 8 vid varje tillfälle då rost upptäcks och 4 använder den varje gång när smuts eller rost upptäcks. (*Fråga 6.*)

Majoriteten av svarande, 48 personer (77,4%) tycker att stålborste är ett nödvändigt och användbart rengöringsverktyg och 14 tycker tvärtom. (*Fråga 7.*)

Nästan alla (52 personer, 83,9%) som använder stålborste har blivit informerade eller utbildade om hur man hanterar en stålborste. Det var endast 10 personer som aldrig har fått någon anvisning. (*Fråga 8.*)

Instruktionen för användning fick de flesta (33 svar) ifrån sina kollegor. 15 personer markerade att de fick den från tillverkaren, 15 från skolan och 7 från ledningen. 2 personer har i kommentar lämnat annan källa, vilka var: LIA-handledare och eget bevåg. Vid denna fråga kunde svarande välja flera svar. (*Fråga 9.*)

Majoriteten, 53 personer (83,5%) svarade att den begagnade stålborsten rengörs i en diskdesinfektor och 9 svarade att den inte rengörs. (*Fråga 10.*)

På frågan om rengöringsfrekvens svarade 38 personer att stålborsten rengörs dagligen i slutet av arbetspasset. 13 svarade att den rengörs efter varje användande och 8 har lämnat andra kommentarer som till exempel: ”Ca en gång i veckan, spritas med 70% sprit flera gånger om dagen”; ”Desinfekteras med sprit efter varje användning, diskas i diskdesinfektor ca 1 gång i månaden”; ”När jag använt och anser att den behöver rengöring”. (*Fråga 11.*)

30 personer väljer att slänga stålborste när trådarna börjar spreta ut. 25 medarbetare slänger stålborste när den ser väldigt sliten ut och 7 har valt båda alternativen. (*Fråga 12.*)

Majoriteten, 60 personer (96,8%) känner till konsekvenserna av användandet av stålborste. Det är endast 2 personer som svarade att de inte vet. (*Fråga 13.*)

Lite mer än hälften av de svarande, 38 personer (53,5%) tycker att användandet av stålborste bör lyftas upp och diskuteras på sitt jobb. 33 personer tycker tvärtom. (*Fråga 16.*)

Att svara på sista frågan var valfritt. Många har yttrat sig att de vet konsekvenserna av användandet med tyvärr saknas det ett bra alternativt redskap eller rengöringsmetod och det är också tidsbrist. (*Fråga 17.*)

Diskussion

Om vi tittar på resultatet kan vi konstatera att stålborste förekommer hos många steriltekniska verksamheter och dess användning är fortfarande populär. Anledningarna är många och komplexa.

Först vill jag framföra att det saknas bra och effektiva nylonborstar som alternativ på många ställen. Till exempel är de nylonborstar som vi har på min praktikplats antingen för mjuka så att även med bara ett lätt tryck spretar trådarna åt sidorna eller så är de för hårda och klumpiga. När man försöker använda dessa på de ofta återkommande, problematiska instrumenten som till exempel diatermipincetter, fungerar de knappast vilket leder till att medarbetarna blir stressade och om det finns en stålborste tillgänglig tar de den till slut. Det hade varit bra om alla steriltekniska enheter i landet hade fått prova på olika nylonborstar för att se vilken är den bästa för ändamålet.

Det saknas också på flera ställen en gemensam arbetsbeskrivning som alla på enheten ska följa så att inte medarbetarna själva ska behöva bestämma hur till exempel en omdisk på instrumenten ska utföras. Det gäller också att enhetscheferna har kännedom, eventuellt utbildning, om ämnet så att de är medvetna om konsekvenserna av användandet.

Enhetschefen har mandat att bestämma om eventuella förändringar på enheten som påverkar arbetets utförande. I detta fall kan hen antingen ta en diskussion med sina medarbetare angående användandet eller bara helt enkelt besluta att enheten inte längre ska använda stålborste.

Man hör från flera ställen att det uppstår tidsbrist. Det vill säga att antingen finns inte tillräckligt med instrument så de måste rengöras snabbt och de måste snabbt komma tillbaka i flödet. Eller så är det brist på personal som på ett lugnt sätt skulle kunna utföra rätt arbetsmetod. Vi vet att om man använder nylonborstar för att rengöra kraftigt smutsiga, fastbrända instrument tar det längre tid än om man hade använt stålborste.

En annan avgörande faktor är ekonomin. Vad kostar mest? Om man jämför kostnaden av konsekvenserna att instrumenten blir skadat och korrosion uppstår som sen smittar andra instrument och apparaterna på sterilenheten. Plus eventuella patienterna som får vårdrelaterad infektion på grund av osterila instrument som också har stora samhällskostnader. Gentemot att utöka instrumentparken och anställa flera. Ledningen borde också ha en bra insikt för att förstå problemet.

Diatermipincetten är ett av dem mest problematiska instrument som ofta rengörs med stålborste. En lösning skulle kunna vara om vårdgivare hade beslutat sig att byta från flergångs diatermipincett till engångs. Men då kommer återigen ekonomifrågan.

Det som var mest överraskande för mig när jag utvärderade enkäten var att det är många utbildade steriltekniker som använder stålborste. Man kan som blivande steriltekniker fråga sig vad är den verkliga anledningen? Måste de göra det för det är enhetens riktlinje? Är de under press och behov att prestera? Har de anpassat sig till teamet och följer andras handling? Eller orkar de bara helt enkelt inte att stå länge vid disken och borsta?

Jag har varit i kontakt med en instrumentsförsäljare (Riedl, 2021, Stille) från Stille och har frågat om de rekommenderar att rengöra något av sina instrument med stålborste. Svaret var nej. De rekommenderar endast borste med mjuka strån. (Stille, 2021, s. 7) Däremot säljer företaget stålborstar.

Jag anser att regelbunden utbildning, informationsträffar antingen från tillverkare eller från sterilteknikerutbildningen skulle ha stor betydelse i frågan.

Eftersom man jobbar med medicintekniska produkter på en sterilteknisk enhet har vårdgivaren ett ansvar att personalen ska ha adekvat utbildning. (SOSFS 2008:1, 3e kap 7§) Dessutom har sjukvårdspersonalen ett stort ansvar, enligt Patientsäkerhetslagen ska personalen utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. (2010:659, 6 kap. Patientsäkerhetslag) Om man inte glömmer patientsäkerheten och hela tiden fokuserar på att det är patienten som är vår slutliga kund, vilka ibland kan vara våra nära och kära, blir det lätt att ta rätt beslut angående instrumentsskötsel.

För att få ut ett ännu mer signifikant resultat hade det varit bättre om flera enheter och medarbetare deltagit i undersökningen.

“I am only one, but still I am one. I cannot do everything, but still I can do something; and because I cannot do everything, I will not refuse to do something that I can do.” (Hale, 1902, s. 172)

Källförteckning

- 2010:659. *Patientsäkerhetslag* https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659 (Hämtad 2021.11.01)
- Bob, Marrs; Dan Coole. 2020. *Surgical Instrument Basics. Sterile Processing. Medical Devices.* YouTube [Video] https://www.youtube.com/watch?v=UmN1j_V5A1M&ab_channel=BeyondClean (Hämtad 2021.10.27)
- Bunne, Christina. 2020. *Manuell rengöring.* - föreläsning. Steriltekniker. Yrkes Akademin. Itslearning [Video].
- Hale, Edward Everett. 1902. *A Year of Beautiful Thoughts.* https://en.wikiquote.org/wiki/Edward_Everett_Hale (Hämtad 2021.11.01)
- Huys, Jan. 2021. *Rengöring, Desinfektion och Sterilisering av Medicintekniska Produkter.* Första svenska utgåva. Vulkan
- Instrument Reprocessing-Red Brochure. 2017. *How to Treat Brand New and Repaired Instruments.* Elfte upplagan.
- Riedl, Mats. 2021. Försäljare. Stille. Telefonsamtal.
- Socialstyrelsen. 2021. *Vårdrelaterade infektioner.* Patientsäkerhet <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-varnskador/varnskador/vri--vardrelaterade-infektioner/> (Hämtad 2021.10.25)
- SOSFS 2008:1. *Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården* <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso--och-sjukvarden/> (Hämtad 2021.11.01)
- Steriltekniska Föreningen. 2019. *2.2.6 Rutiner för manuell rengöring.* Handbok för Sterilteknisk verksamhet
- Stille. 2021. *MANUELL OCH MEKANISK RENGÖRING. INSTRUKTIONER FÖR HANTERING OCH SKÖTSEL.* Art. no: 953-G100-0001-ML-02
- Sveriges Kommuner och Regioner. 2019. Rapport. *Vårdrelaterade infektioner.* <https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-813-5.pdf> (Hämtad 2021.10.25)

Söderberg, Cecilia. 2021. *Underhåll av kirurgiska instrument*. Föreläsningar sterildagarna 2021. Steriltekniska Föreningen <http://www.steriltekniska.se/sterildagarna/2021-40843100> (Hämtad 2021.11.01)

Zimmerman, Mikael. 2018. *Hygien och smittskydd i tandvården*. Tredje upplagan. Polen: Dimograf

Bilagor

Bilaga 1 – Mejl till enhetscheferna

Hej,

Jag hoppas att jag inte stör dig. Jag studerar till steriltekniker via Yrkes Akademin och har fått din mejladress från vår utbildningsansvarig XY. Jag går min sista termin och jobbar på mitt examensarbete som handlar om användandet av stålborste som rengöringsverktyg på sterilenheterna. Jag har skapat en enkät med 17 frågor (kryss och flervals) som tar max fem minuter att svara på. Om det används stålborste på er enhet, hade jag varit väldigt tacksam om medarbetarna hade svarat på frågorna, ju fler desto bättre. Svaret är helt anonymt och även enheten. Jag behöver utvärdera resultatet innan jag lämnar in mitt examensarbete, därför behöver jag ha in svaren innan vecka 41 d.v.s den 10:e oktober.

Jag vore jättetacksam om du skulle kunna återkoppla till mig ifall ni kan hjälpa mig med undersökningen.

När jag får ett positivt svar (Ja, vi använder stålborste på vår enhet och vi är gärna med.) ifrån dig så skickar jag en länk till enkäten som du sen kan vidarebefordra till dina medarbetares mail.

Jag ser fram emot ditt svar!

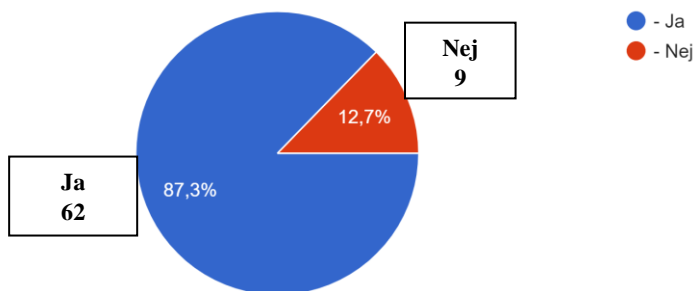
Med vänlig hälsning

Csilla Varga

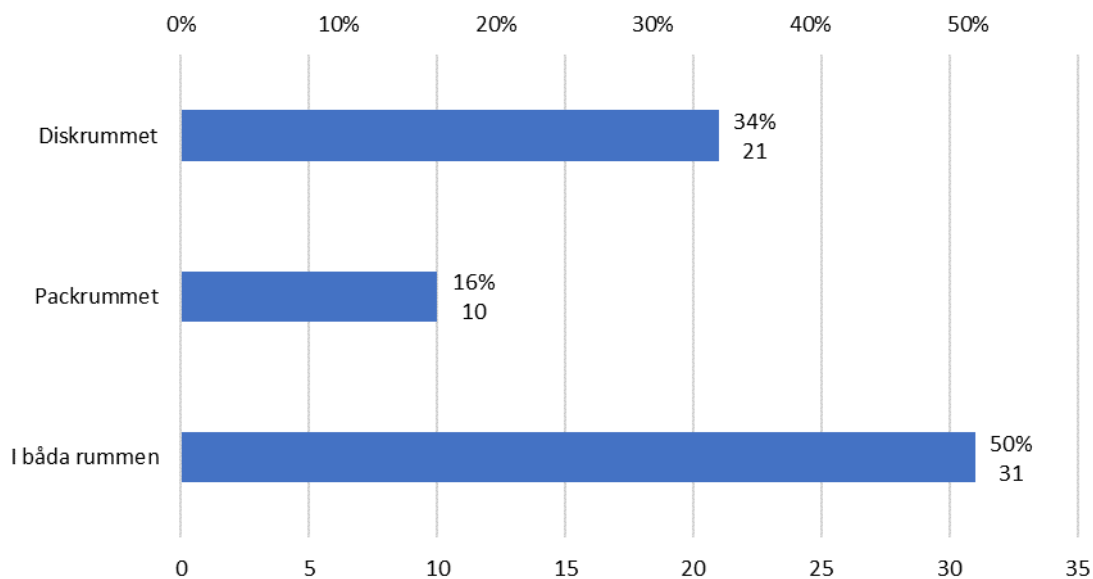
Bilaga 2 – Enkätundersökning om användandet av stålborste

1. Använder du stålborste på jobbet, det vill säga på sterilenheten?

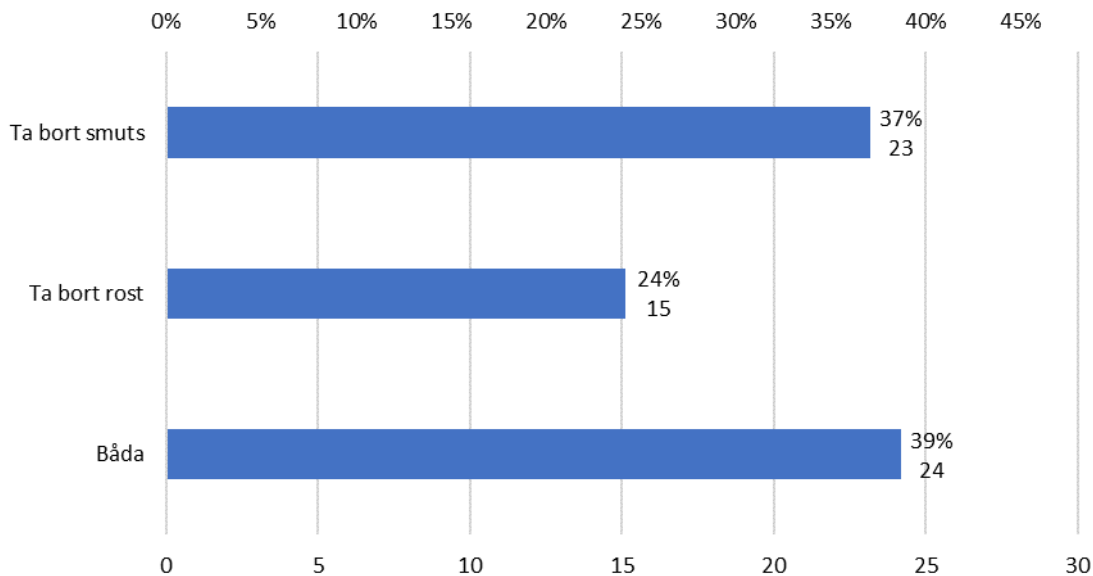
71 svar

2. Om du svarade 'Ja' på första frågan, var använder du stålborste?

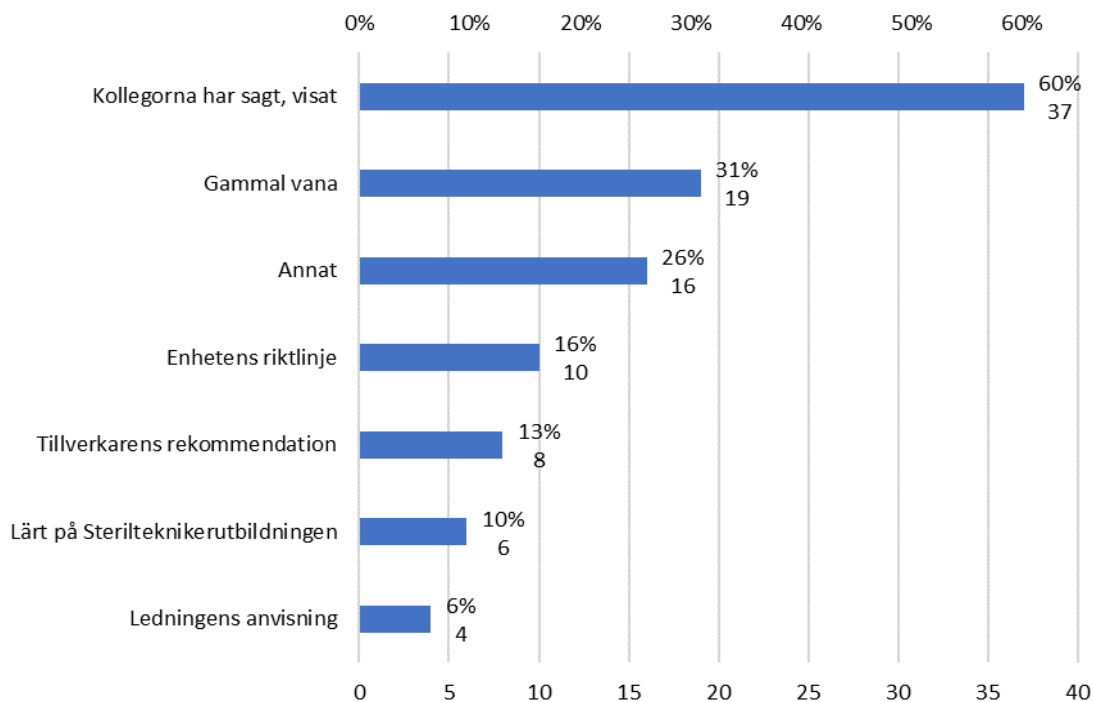

3. Vad är ditt syfte med användandet? Du kan välja flera svar.

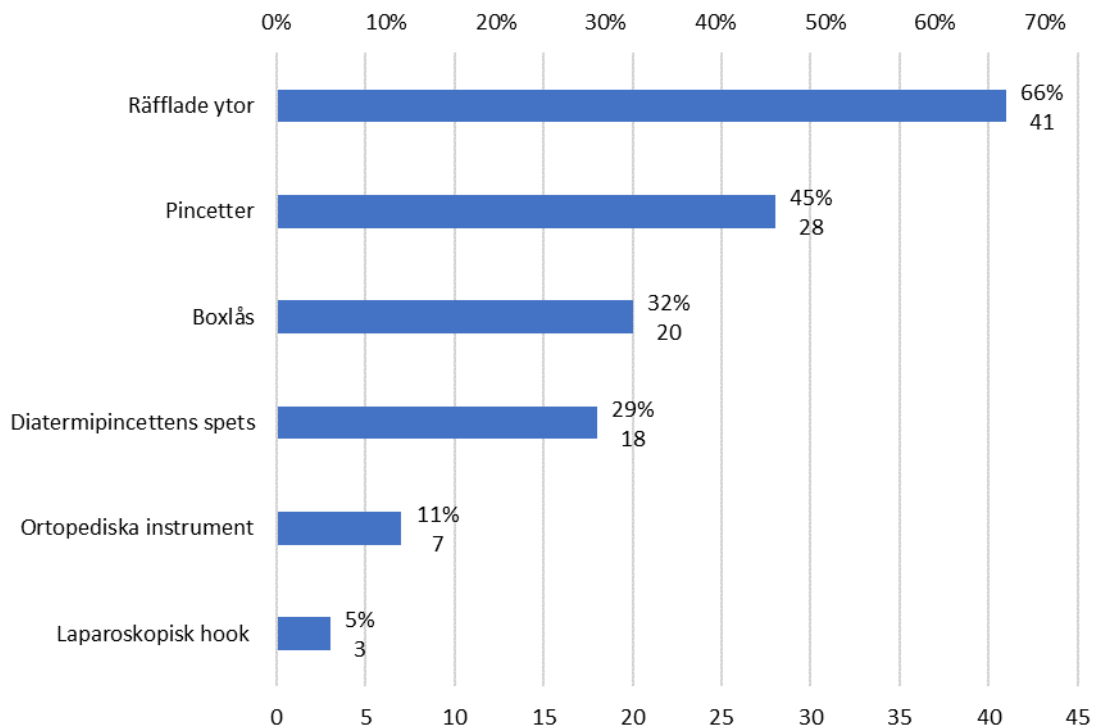

4. Om stålborste används, markera anledning. Du kan välja flera svar.

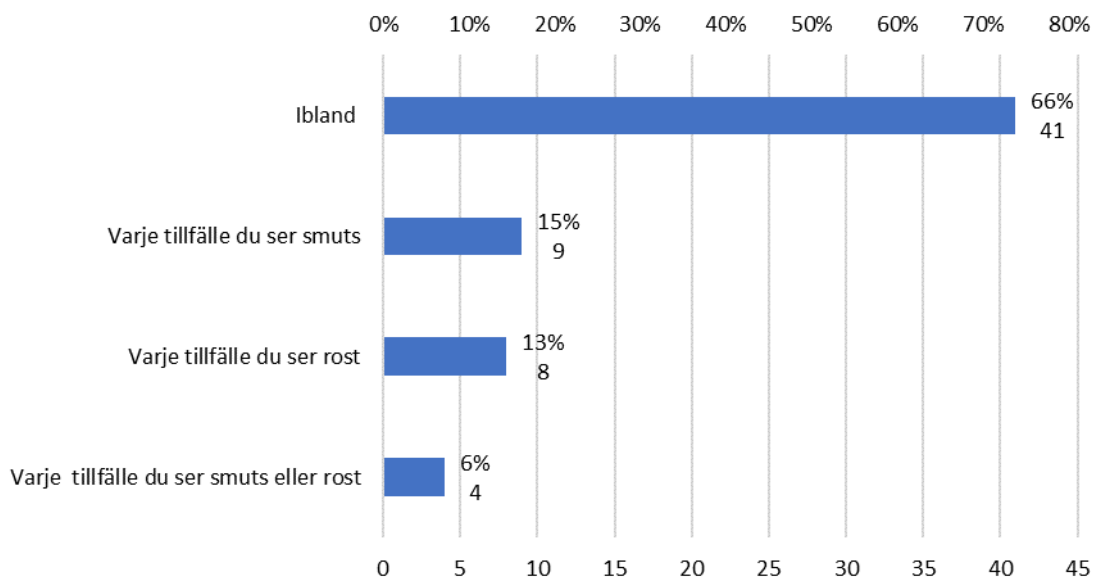
62 svar

5. På vilka instrument och på vilken del / vilka delar av instrumentet använder du stålborste? Lista upp några instrument och vilken del/delar du använder stålborste på.

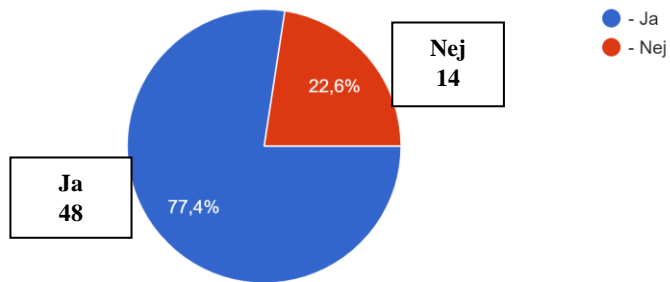
6. Hur ofta använder du stålborste? Du kan välja flera svar.

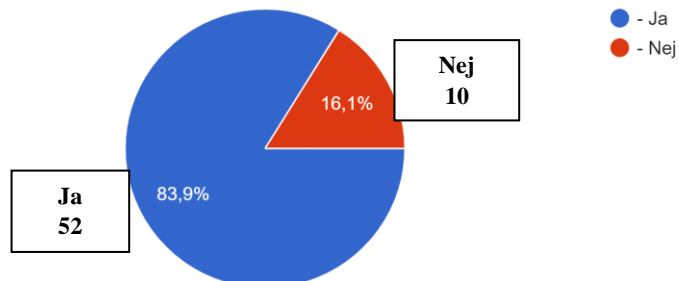
7. Anser du att en stålborste är ett nödvändigt och användbart rengöringsverktyg?

62 svar

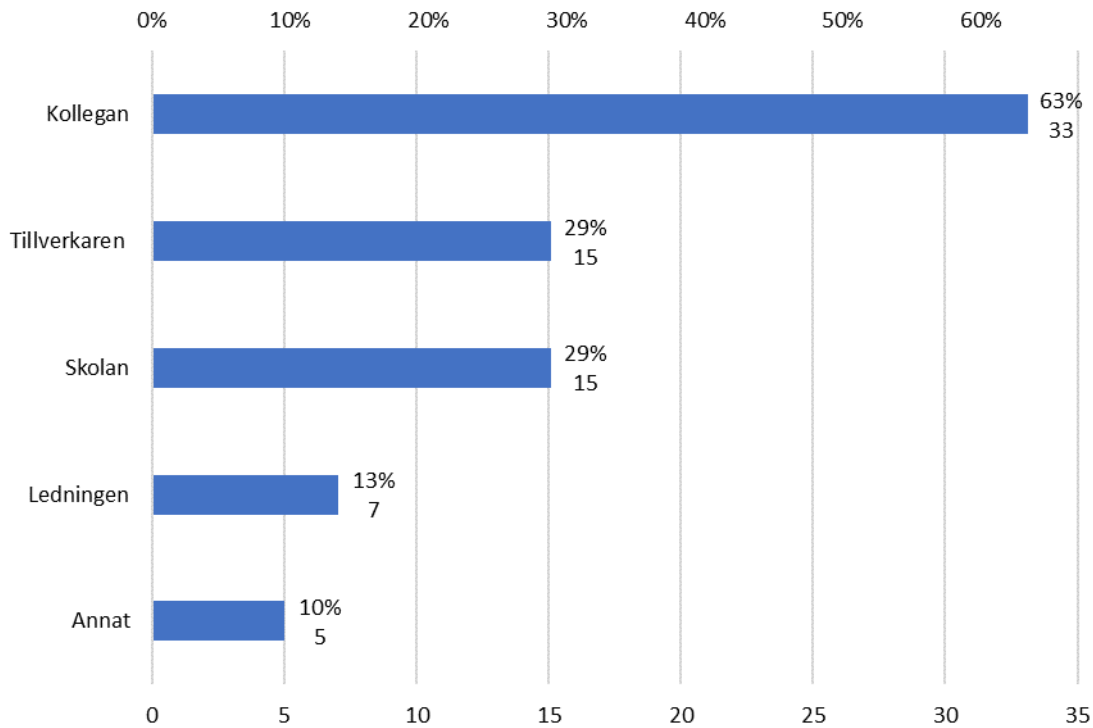
8. Har du blivit informerad / utbildad om hur man hanterar en stålborste?

62 svar

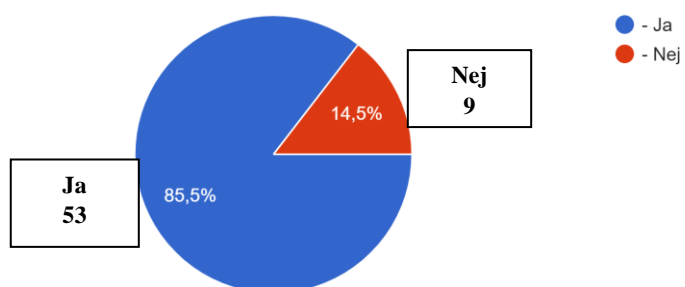
9. Om du svarade 'Ja' på frågan 8., fick du instruktionen ifrån: Du kan välja flera svar.

52 svar

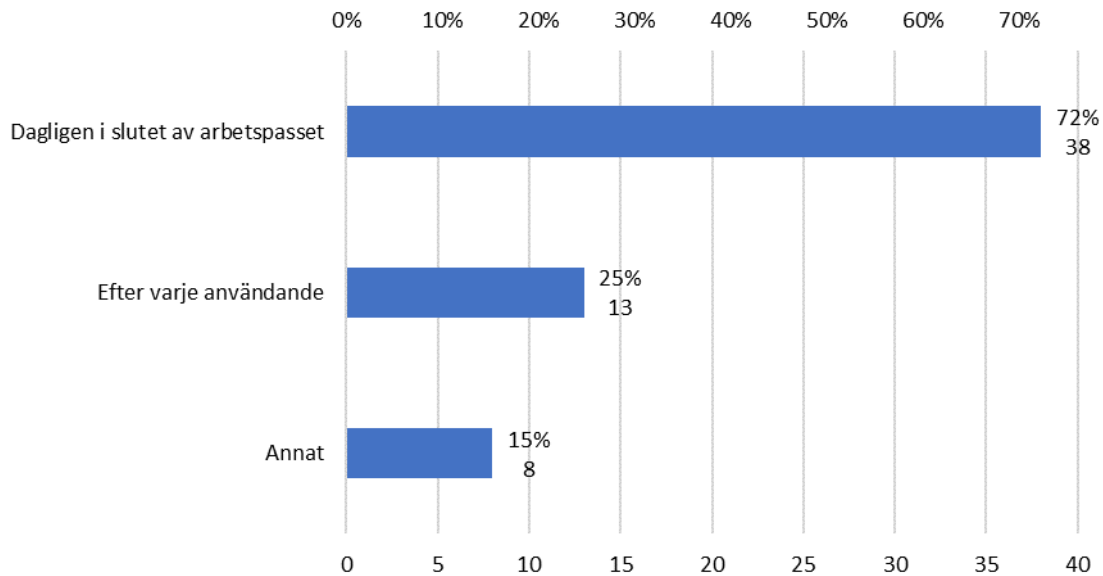
10. Rengörs den begagnade stålborsten i en diskdesinfektor?

62 svar

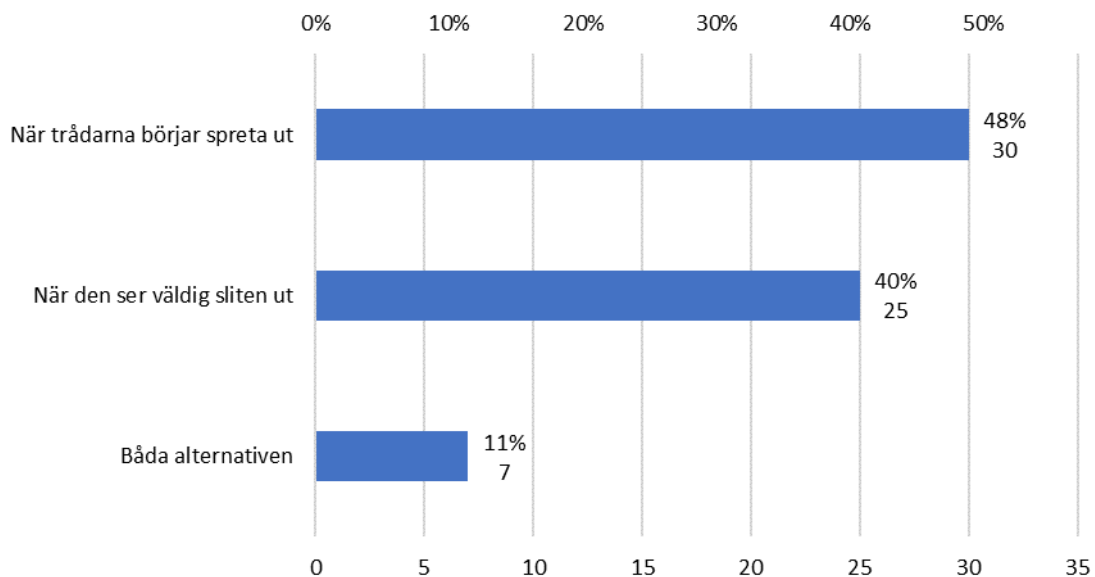
11. Om du svarade `Ja` på frågan 10. hur ofta rengörs och desinfekteras stålborsten?

53 svar

12. När slänger du en stålborste?

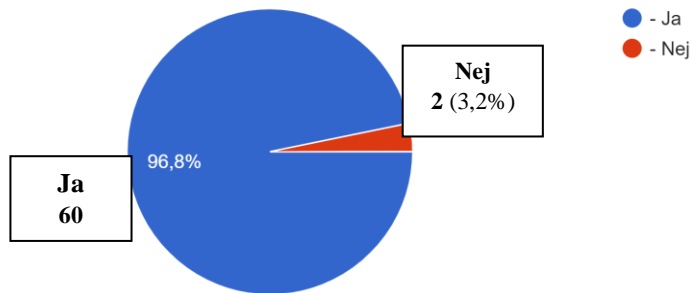
62 svar

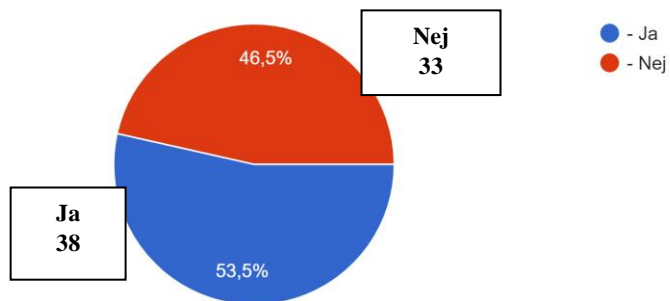
13. Känner du till konsekvenserna av användandet av stålborste?

62 svar

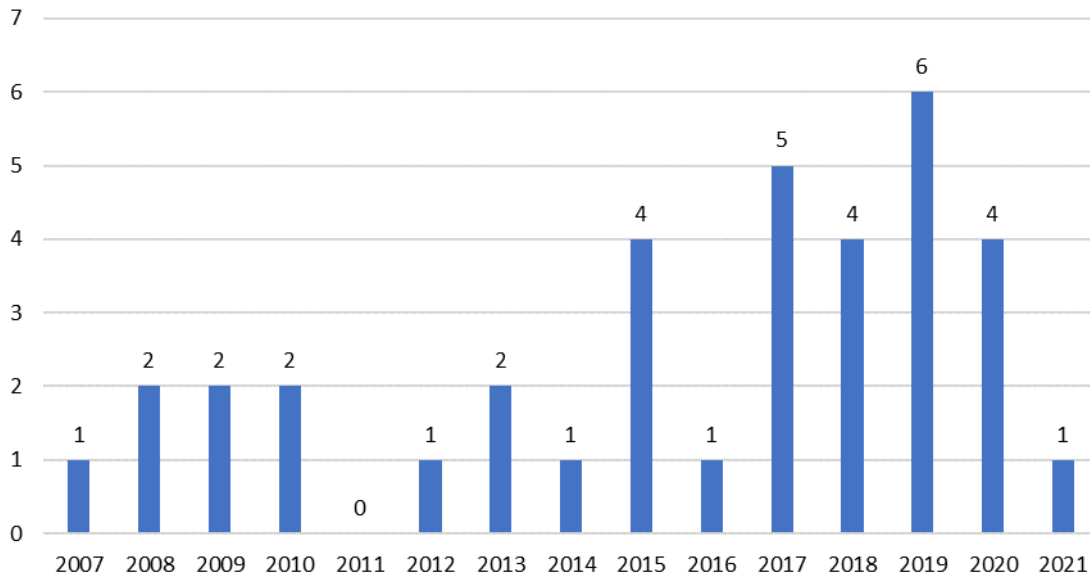

14. Är du utbildad steriltekniker?

71 svar

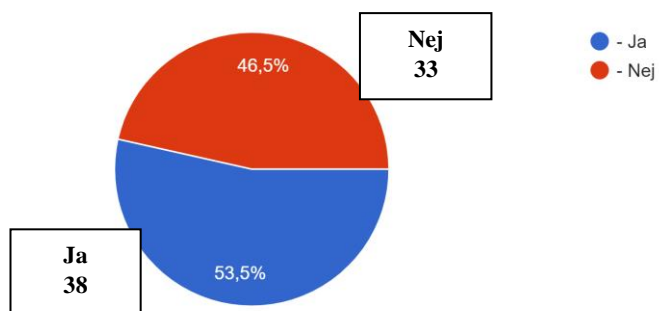

15. Om du svarade 'Ja' på frågan 14, vilket år tog du examen?

16. Tycker du att användandet av stålborste bör lyftas upp och diskuteras på ditt jobb?

71 svar

17. Om du har övriga kommentarer angående ämnet fyll i här.

20 svar

- Många använder stålborste på den sterilcentral jag jobbar, de flesta använder för att ta bort rost. Jag tror dock det finns risk att man använder för ofta och på fel sätt. Många gånger används de till disken/ för att ta bort smuts i pincetter.
- Vi är medvetna om risker vid användning av stålborste och den används med försiktighet.
- Vill gärna låta bli att använda stålborste då de nöter på skyddslagret. Vill gärna ha ett bättre alternativ så man slipper dessa. Tyvärr behövs de i nuläget, med rost på instrumenten.
- Ang. diskussion om stålborsten på arbetsplats, den har vi haft och kommit fram till att vi enbart använder den som ett sista alternativ
- Jag använder inte stålborsten, för jag vet att den skadar instrumenten. Använder andra mjukare borstar och polermedel (som man inte heller bör göra)
- Är relativt nyanställd men vi har denna borste under diskussion på avdelningen då vi verkligen vill arbeta bort denna teknik att bruka på instrument. Men för tillfället är det endast borsten som hjälper vid pressade tidsscheman med omdisk och nya operationer på kö för detta instrument.
- Man ska undvika att använda stålborste så mycket det går, men ibland har man inget val och det finns inga andra lika effektiva metoder mot mycket rost. Man kan inte heller byta ut alla rostiga instrument, inte ekonomiskt. Så det är väldigt svårt.
- Alla vet att vi inte ska använda stålborste och försöker att använda det så sällan som möjligt, i första hand försöker vi skaka instrumentet och försöka med annan borste t ex tandborste, men vid inbränt torkat blod använder vi den. Oftast så lägger vi instrumentet i bad för att se om vi kan lösa upp och sedan en plastborste (i hårdare modell). Upplever att den används mindre och mindre här.
- Det viktigaste är att instrumenten blir rena, håller kvaliteten och godkända för användning. Oavsett om man använder en plast eller stålborste
- Vet att stålborstar ej bör användas, men i vissa undantagsfall kan de vara bra att ta fram.
- Jag ser utbildade steriltekniker använda stålborste (till och med i packrummet) på denna arbetsplats och blir helt mörkrädd.
- Stålborsten hjälper mig
- Vi beställer inga nya från Stilles längre utan de som finns körs med tills de slängs

- Stålb borsten används bara i nödfall, aldrig annars.
- Stålb borsten är ett nödvändigt ont, ibland helgar målet medlet.
- Tack vare min utbildning så har vi tagit bort användandet av stålborstar i packrummet. Den används enstaka gånger i diskrummet.
- Vi har stålb orste på vår steril. och jag tycker vi inte borde använda det
- Diskar alltid orena instrument först, efter blötläggning. Lätt att det bränner fast i diskprocessen. Då är stålb orsten nödvändig, även fast man inte ska...
- Tror att många använder stålb orste felaktigt
- Det är viktigt att veta att stålb orsten är inte bra för instrumentets yta med risk då för repor som sen kan bilda rost m.m.

Bilaga 3 - Bilder till enkätfråga nummer 12.

- NÄR TRÅDARNA BÖRJAR SPRETA UT, DET VILL SÄGA TRÅDARNA ÄR SOM PÅ BILD 1.

- NÄR STÅLBORSTEN SER VÄLDIG SLITEN UT, DET VILL SÄGA TRÅDARNA ÄR SOM PÅ BILD 2.